

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanskega št. 44.

Izhaja po trikrat na teden, sicer v torek, četrtek in soboto.

Maščevanje levičarjev.

Z Dunaja 21. januarja.

Odkar so cesar govorili pomenljive besede o „fakcijski“ ali uporni opoziciji, mislili so liberalci sim ter tje, kako bi se zaradi tega zmaščevali in vladi pa večini državnega zbora eno zasolili. Nameravali so precej v prvi seji državnega zbora napraviti kako demonstracijo ter so večinoma že nekoliko dni prej prišli na Dunaj in imeli svoje posvetovanja o tej zadevi. V zadnjem trenutku pa jim je srce vendar le vpadlo ter so demonstracijo v javni zborovi seji opustili in svoj žolč zoper vlado razlili le med seboj v klubovi seji, v kateri se je dr. Kopp spominjal bivšega tržaškega poslanca Teuschlaa, ki je bil „vri mož, pošten tovariš in ki ga le neradi pogrešajosvoji v sredi“. Preslavljajal je nadalje vstavoverne velike posestnike na Českem, zlasti kneza Karola Aueršperga, ker so ravno dan poprej sklenili, da se pri volitvi namesto grofa Franca Thuna nečejo brigati za porazumljenje ali kompromis ki so ga bili sklenili s českimi velikimi posestniki l. 1879, ampak da hočejo iz svoje srede grofa Ožbalda Thuna mlajšega postaviti kot kandidata za to volitev. Po Koppovem mnenju imajo toraj liberalci v državnem zboru jako mogočne zaveznike med velikim posestvom na Českom in zato se po nobeni ceni nečejo vdati, ampak še dalje vladi klubovati in nasprotovati, kolikor bo le mogoče. Dr. Kopp je tudi povdarjal, da njegova stranka nikdar ni siliła krone v boj med raznimi političnimi strankami, in da naj se tega tudi

zdej ogiblje, a kdor dotični govor bere, se lahko prepriča, da ni obrnjen samo proti sedanji vladi, ki jo morajo vstavoverci napadati iz domoljubne (!) dolžnosti, ampak naravnost tudi zoper krono. Tudi državni pravdnik je tako tolmačil to izjavo ter je včeraj konfisciral 5 liberalnih listov, ki so odobrovaje razglašali ta Koppov govor. Kdor vé, iz kakšnih vzrokov so bili pod prejšnjo vlado včasih konfiscirani ali zapečateni naši narodni listi, se ne bode čudil, da je tudi ta izjava razsrjenih levičarjev zapadla državnopravniški roki, čudil se pa bo, da je ta govor dotičnim listom razposlala „državnozborniška Correspondenca“ ki jo sestavlja s zborniški stenografi njih vodja Stern, in ki se tiska ali prav za prav litografira v c. k. državni tiskarni! Ako konservativni državni poslanci v javnih zborniških govorih zagovarjajo vlado, se dostikrat primeri, da omenjena korespondenca komaj njihovih imen omenja, njih govore pa čisto zamolči; ako pa kak liberalac svoja široka usta odpre ter napada vlado, se dotični govor navadno popolnoma ali vsaj po večem nahajajo v korespondenci. Ta čudna prikazen, ki jo nahajamo tudi pri nekterih drugih državnih napravah, kakor n. pr. pri vradnem telegrafnem Correspondenzbureau, prihaja od tod, da so v dotičnih vradih še vedno nastavljeni ljudje, ki so po svojem mišljenju odločni privrženci liberalne stranke in ji služijo po moči. Zarad tega se je sedanji vladi že dostikrat očitalo, da ona premehko ravna s takimi ljudmi in da ji jamo kopijejo celo ljudje, ki jih ona s svojimi denarji plačuje. Prejšnja vlada je v tem

oziru vse drugače ravnala ter je vse vrade nastlačila z ljudmi, ki že zdej bolj pospešujejo njene namene, kakor pa namene sedanje vlade, in ravno danes neki list o nasledniku barona Merksa, kateri gre neki v pokoj, omenja, da bo v policijskem vradu našel neprijeten inventar, ktereга bo de treba prej še nekoliko izčistiti.

Razsrjeni levičarji hočejo še te dni vlado prijeti na jako občutljivi strani. Hočejo jo namreč interpelirati zaradi dogodkov v Krivosiji in Hercegovini ter so reč že včeraj razpravljali v svojem klubu; vendar so pa dotični razgovor in nameravano interpelacijo toliko časa odložili, da se prej med seboj dogovoré klubovi odborniki. Ker namerava vlada za pomirjenje omenjenih dežel od delegacij, ki se pa zaradi počasnih oprav ogrskega zbora boje snidejo še le 2. ali 3. februarja, tirjati 8 milijonov gl., katerih bode Ogerska plačala tretjino, naše dežele pa dve tretjini, razun tega pa še 2 milijona gl. samo od naših dežel za vravnavo uprave v Bosni in Hercegovini, si liberalci od nameravane interpelacije obetajo velik vspeh, pa se bodo morda zopet le zastonj — blamirali. Vedno vstane namreč resnično, da slepa jeza človeku le škoduje!

Politični pregled.

V Ljubljani 23. januarja.

Avstrijske dežele.

Dr. Kopp, glasoviti zagovornik Vestenekov in eden kolovodijev vstavoverne stranke, dobil je te dni nezaupnico od

Književno jedinstvo v Jugoslaviji.

Ideja vzajemnosti prevladuje že dalje časa, in sicer sedaj več sedaj manj, še vedno pre-razdrobljeno Slovanstvo. Človeku, razmotravajočemu to mično prikazen, se dozdeva, da hoče čas zavesti ravno med Slovani to z dvojno brzino popravljati, kar je poprej nezavednost pokvarila, kajti vsi veleumi, kateri so že Slovanstvo proslavljali, bili so navdahnjeni z mišljenjem, da slovanstvu je treba vzajemnosti, jedinstva in mnogi so vže v duhu videvali mično zarjo solidarnosti, ko bo zavladal med Slovani eden književni jezik, ko bodo vsi se imenovali z enim imenom, ter tako združeni in ojačeni z drugimi narodi v Evropi ne le tekmovali, marveč v njej tudi gospodovali. Tu se je pisala splošna slovanska slovnica, tam izdala dosti obsežna zbirka besed, vsem Slovanom poznanih, in zopet drugje se objavile krestomatije z vsebino vseh podnarečij; da še več: ogromno Slovanstvo je navduševalo v najturobnejšem času posamezne narodne buditelje raznih manjših slovanskih plemen, katerim Bog vé kaj vse ni zaprečevalo pota k narodni zavesti in omiki, da ob času poskušnje niso omegnali in se drugim enako izneverili. Vsi ti

veleumi so toraj računali in še računajo na nekako stvarno splošno književno vzajemnost, tesnejšo, kakor jo p. sedaj javljajo plemena grmanska ali romanska in bodo li prevarjeni? „Nieszczęśliwy, kto prozno o wzajemności wola“ (nesrečen, kdor zastonj o vzajemnosti vabi), poje že Mickiewicz, in mar bodo se kot taki imenovali tudi po daljnih pokrajinah razkropljeni slovanoljubi? — Kar se nas maloštevilnih Slovencev tiče, mora vsakdo pripoznati, da je ideja splošne vzajemnosti tu že globoko vkoreninjena, kdor hoče videti dokaze, temu jih prerano zašli „Sl. Almanah“ neovrgljivih dosta pokaže. Kaj čuda toraj, da nas mika tudi znati, kako je ta ideja napredovala in na kateri stopnji nahajamo sedaj mnogo povdarjajoče književne jedinstvo v Jugoslaviji!

Balkanski polutok zasedajo že od pradavnih časov čvetera slovanska plemena, ki štejejo skupaj dobrih 14 milijonov duš. Najštevilnejši so Bulgari, ki so ob enem tudi najmlajši v omiki in izobrazbi, kateri so ob času turške sužnosti še blizo do leta 1829 bili ostalemu slovanškemu svetu skoro nepoznani. Jezikoslovci hočejo znati, da so Bulgari enoisto pleme z Slovenci, s katerimi so bili nekda enoisti narod, v ožjej dotiki skupaj živeč, od katerih so se

pa po navalu Avarov in Madjarov morali ločiti. V sredo med nje so se potem naselili Hrvati in Srbi, ki so pa po jeziku svojim prednikom najbližji sosedje. Vendar pa je sleherno od teh plemen delalo že od kedaj svojo lastno zgodovino, pod lastnim imenom in če tudi morda kaka rahla zavednost bratovstva ni kedaj popolnoma premenila, se vsakako tudi v kaki našej podobni zavesti govoriti ne more, katera bi bila vsled navedenega lahko prav naravna.

Še le ko je slavni Gaj tako prospešno razobesil svojo ilirsko zastavo, začeli so se Jugoslovani spogledovati, ter bolj ozirati drug na drugega. Tudi od Slovencev so nekateri prisegli na to zastavo, ter se nje tudi držali, dočim so k njej istokrvni Srbi skoro po vsem hladni ostali. Pa bili so še tudi drugi, kateri naj so tudi korist te vzajemnosti spoznavali, volili vendar še nadalje Slovenci ali tudi Kranjci ostati in kdor bi želel kaj več o vabljenju v ilirsko kolo znati, naj prečita pisma St. Vraza, katere je ta „uskok“ pisal pesniku dr. Prešérnu. „Mali narod, mala moč, malo nade v bodočnost za povoljno eksistenco, kakor tudi za pisatelje“, so bili skoro vedno ponavljani razlogi, s katerimi je menil Vraz Prešérna na

svojih dunajskih volilcev. Politično društvo „Freisinn“ je sklicalo skod volilcev, in ti so po Koppu udrihali, da je bilo veselje. Volilci so povdarjali, da od preprirov s Slovani ne bodo odebelili, in da naj bi njih poslanec rajši potegoval se za blagostanje svojih volilcev. Eden od volilcev mu je celo tako zasolil: „Kadar je v državnem zboru posvetovanje o kaki važni zadevi, tačas Koppa zmirom vrat boli; za to pa ima čas, da hodi k sodnji in okrajne glavarje zagovarja, ter porotnikom natrobi, da okrajni glavar je mož, kakoršnjega mu ga ni z lepo para.“ Tako vsaj po roča o tem volilnem sbodu „Politik“. Taka nezaupnica, ki se je izrekla od vsih navzočih, je pač huda zausnica za dr. Koppa, pa tudi za celo ustavoverno stranko, katere vodja je ta dr. Kopp.

Zopet je nekaj novih polkov poklicanih v Hercegovino. Od dveh strani hiti vojaštvo v gorate kraje upornega Srbstva, eni čez Trst v Dalmacijo, drugi čez Brod proti Sarajevu. Nekaj manjših bitek so vojaki že prestali. Čuje se, da Hercegovci v celih trumah hité med ustaše in da so vsled tega že nekatere vasi zapuščene. Naj berž je govorica pretirana. Kako postopa **madjarska** vlada s Slovani, to se vidi iz volitve srbskega patriarha. Pravoslavni Srbi imajo pravico, da si patriarha (vikšega škofa) sami izvolijo. Dvakrat so volili, pa nobenkoli niso hoteli voliti madjarona Angjeliča, kakor je madjarska vlada želela. Volitev se je dvakrat zapored zavrgla in Angjeliča je vlada kar iz lastne moči imenovala.

V **Serajevo** sta po najvišem cesarskem odloku 25. dec. 1881 za kanonika nadškofije Vrhbosenske imenovana g. Andrej Friš, kanonik pri sv. Jeronimu v Rimu, in dr. Anton Jagatić, (vrednik „Kat. List.“ in namestni profesor bogoslovni na vseučilišču v Zagrebu.

Vnanje države.

Srbom je za patriarha v Karlovcih imenovala vlada dosedanjega upravitelja Angjeliča, kateri je bil neki 20. t. m. vže inštaliran v svojo službo.

Črnogorski knez se je bojda odmaknil iz Cetinja. To je slabo znamuje za Avstrijo, ker bodo zdaj bojaželjni Črnogorci svobodno podpirali ustaše, ko jih knez ne bo nadzoroval in jim branil avstrijske vojake napadati.

V **Rusiji** se slavjanoljubni krogi zelo zanimajo za naše ustaše v Dalmaciji in Hercegovini, ter nabirajo doneske zanje. Če ruska vlada tega ne bo prepovedala, potem znamo še v veliko vojsko zabresti in spreti se z Rusijo. Sploh je stanje Evrope jako zmedeno in prav ta hercegovska vstaja zna biti vnovič povod velike evropske vojske, ker se bodo vse vlade v to stvar vtikale. Na strani Avstrije stoji menda Nemčija; kako stojimo pa z Italijo, Rusijo, Francijo, Rumunijo, Srbijo, Črnogoro in Turčijo, je vse bolj nejasno. Ranjki minister Haymerle je mislil, da je z nemškimi prijateljstvom vse opravljeno; zato je delal v turških deželah protislovansko politiko; zdaj pa pokušamo že prve grenke sadove od Andrassy-Haymerletove politike.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 20. januarija. (Iz državnega zbora.) Državni zbor je danes pričel svoje delovanje; navzoči so bili skoraj vsi poslanci desne in leve stranke, kar je bilo morda vzrok, da so levičarji opustili javno demonstracijo zoper besede, ki so jih cesar govorili Tržičanom. Seja ni imela zato nobene posebnosti izvzemši govora liberalnega poslanca Friedmana, ki je pri Fürnkranzovem predlogu, (da uradniki in upravni svetovalci delniških društev ne morejo biti poslanci, oistro šibal časnikarstvo, zlasti pa „N. f. Presse,“ češ, da ta in drugi listi njegove vrste veliko bolj terorizirajo ali strahujejo poslance kakor vlada. Po njegovem mnenju bi bilo najboljšje zdravilo zoper tako ravnanje, ako bi se tiskovna postava premenila po zgledu dotične postave francoske, ki napademu daje pravico v listu odgovoriti, in sicer ne samo enkrat, ampak kolikokrat hoče, ter časnikom naklada dolžnost te odgovore sprejemati in objavljati. Friedmann je poslanec dunajškega predmestnega okraja Hernals in si domišlja, da je jako imenitna in za kaj posebnega odločena oseba. Ker levičarji pred Božičem niso pritrtili nekemu njegovemu nasvetu, je izstopil iz njihovega kluba. „N. f. Presse“ se je takrat iz njega norčevala in ga imenovala človeka plitvega znanja pa velike domišljivosti, in od tod njegov srd zoper ta list, nad katerim je danes

razlival svoj žolc, ter zbornici vkradel velik del druzega časa. Govorili so o dotični reči razun Fürnkranza in Friedmanna še Menger, Kronawetter in Fux, ki je obžaloval, da je Friedmann napadel levičarjem tolikanj prijazni list ter se ni raje obrnil proti narodnim listom. Fux bi bil raje vidil, da bi bil Friedmann tem levite bral. Konečno se je predlog po nasvetu dr. Trojana izročil odseku za premembo volilnega reda. V tej seji je vlada predložila tudi načrt nove postave, po kateri bi se zamogli zginili ljudje hitrejšje za mrtve oklicati kakor doslej; po nasvetu grofa Hohenwarta se sklene to postavo precej rešiti v prvem branji in jo v pretres izročiti justičnemu odseku. Ker je bilo zarad prej omenjenega predloga v zbornici veliko praznega govorjenja, potrdile so se le volitve nekterih poslancev, ki so stale na dnevnem redu, zoper ktere ni bilo nobenega ugovora, potem pa je g. predsednik sejo sklenil in prihodujo sejo nastavlil na torek 24. t. m.

Med predlogi, ki so se danes izročili zbornici je tudi nasvet, naj državni zbor pritrtdi sklepom deželnega zbora kranjskega gledé doklad za zemljiško-odvezni zaklad za l. 1882 in 1883, dalje poročilo o postavi, da dolžniki ne smejo uničevati zadolženih svojih posestev, 11. letno poročilo kontrolne komisije državnega dolga in postavo, ki določuje, kako naj se število vojaških novincev za razne dežele razdeli. Po novem štaviljenji imajo namreč naše dežele 21,944.720, ogerske pa 15,520.710 prebivalcev. Število vseh vojakov naj bi v vojskinem času znašalo za naše dežele 468.586, za ogerske pa 331.414 mož. Novincev je odločenih za to leto v naših deželah 55.922 rednih vojakov in 5592 nadomestovalnih rezervistov, v ogerskih deželah pa bodo morali nabrati rednih vojakov 39.552, rezervistov pa 3955.

Z Dunaja, 21. januarija. (Komisija za varčnost pri državni upravi. — „Tribüne“ in Vesteneck. — Župan Nevald in cesarski namestnik.) Ko je minister Dunajevski v prvi seji državnega zbora pojasnoval državni proračun za l. 1882, rekel je med drugim, da se bode s privoljenjem cesarjevim sestavila posebna komisija od vlade neodvisnih mož, ki bode imela rešiti važno vprašanje, hako bi se dala državna uprava premeniti in njeni stroški

svojo stran zvabiti. Ga li je pregovoril? — Ne! Naš pesnik je ostal na svojem domačem polji, in kdo vé, če bi si bil toliko slave, kolikor se mu sedaj skazuje, pridobil, ako bi bil stopil na stran Vraza, kajti znal je, da k narodni zavesti se prebujajoč narod mora se poprej privaditi in pridobiti za lastno slovstvo, vneti k ljubezni do domačega jezika, ter še le po tem, ko je storjeno to, se ogledovati po viših težnjah. V tem mu pa moramo, se ve da, tudi hvaležni biti, kajti kdo ve koliko Slovencev bi bilo že več ponemčenih in polahonjenih, da so v nemar pustili narodni jezik, ter se poprijeli „ilirščine“! Zavolj tega pa bil bil sedaj, ko se je v mnogem že precej na bolje obrnilo, pravi čas prejšnjemu slučno ilirstvo vnovič oživiti, ker v zvesti smo si, da bi bilo gotovo dvakrat plodonosnejše od prvega.

Toda sedanje okolščine nam kažejo, da se po onim ilirskim navdušenji v smislu splošne književne vzajemnosti zastoj oziramo. Hrvati in Srbi, po jeziku enoisti narod, se še niso zamogli toliko sporazumeti, da bi se vsaj pri znanstvenih delih drug od druzega ne cepili, ter ne izdavalí včasih eno delo v dveh pravopisih. Vera in pismo (tu cirilsko tam latinsko je še za to dvoje vedno v ozkej dotiki živečih

plemen pravi kitajski zid, katerega razpad se pa za sedaj prepušča le zobu časa in ako še jemljemo v ozir nasprotujoče si težnje teh dveh plemen, tako lahko smelo trdimo, da ta zgradba še ne bo tako kmalo odpravljena. Mi Slovenci sicer, kot najkrajnejši mejniki Jugoslovanstva, za splošno vzajemnost v slovstvu ne zamoremo dosti storiti, naj si tudi je naglaševati ne prestanemo, ker to, če postane kateri Slovenec dopisujoči ud „srbskega“ učnega društva, ali jugoslovanske akademije, to še pač ni tolikanj zaželjena vzajemnost v pravem pomenu. A Bolgari se sedaj nahajajo ravno v enakih okolščinah kot so se Slovenci ob času Gajevega ilirstva, ter imajo z narodno prebujbo še doma dosti opraviti in ker živé sedaj s pripomočjo Rusije v dosti prijetnih razmerah, v kateri se ozira v bodočnost ni treba ravno strašiti, zato tudi od njih ni ravno pričakovati, da bi se ti prvi za ta smoter potegovali, če prav mu znado inače sicer radi navstric priteči. Težnja po splošnej književni vzajemnosti bi se imela ali morala toraj zbuditi pri ostalih treh plemenih, katere pa žal, nimajo za to poklicanih duhov preobilo!

Jugoslovansko časopisje šteje približno kakih 120 listov; samo srbskih listov poznamo

letos štirideset. Kdor se spominja, da so imeli Srbi pred petemi leti polovico manj časopisov in da so zadnji čas tudi Slovenci in Bolgari na tem polji močno napredovali, ta mora pač pritrtditi že nekje drugje izraženemu mnenju, čes, da Hrvati in Srbi deloma sploh vsi Jugoslovani se nabajajo sedaj v svoji mladeniškej dobi, ko se začno svoje moči zavedati in ž njo tudi delovati. Te plemena, ki bi sicer lahko stvarjale močno unijo, gojé politiko vsako za se, a tudi leposlovje in znanstvo vsako za se, pojmove o razvitku slovanske književnosti v Jugoslaviji, bi moral biti ob enem naročnik četirjih, petih različnih jugoslovanskih listov, kar pa ni vsakemu mogoče. Kaj pomaga, če se „Slovinac“ pogaja za vzajemnost med Hrvati in Srbi, ter jemlje ozir tudi na Slovence, kajti nam se ta list vidi za sedanji čas še preskromen, da bi zamogel svojej nalogi zadostovati; tudi „Jugoslovanski Stenograf“ je menil brzo najti tekmeča, ali bolje: specialista v Srbiji, dasi tudi bi tukaj le ena pot priporočevala. V pokritje pomanjkljivega splošnega glasila Jugoslovanov vsaj v beletristiki bi bil toraj vsaj za razumništo neobhodno potreben večji, kakih deset pól obsežni list, mesečnik, kateri bi znal svoje predele takó

skrciti. Ta komisija se je v resnici sestavila in uradna „Wiener Zeitung“ včeraj razglasa, da je od cesarja vsled sklepa od 8. t. m. za predsednika tej komisiji imenovan grof Hohenwarta. Grof Hohenwarta je, če se ne motim, že l. 1875 v državnem zboru govoril o premembah državne uprave in zlasti priporočal, naj se okrajna glavarstva odpravijo, njih poslovanje pa izroči občinstvu, ki bi bile za to odgovorne cesarskemu namestniku. Poiskal bom dotični govor in za prehodaj list morda natančneje poročal, kako naj bi se po mislih grofa Hohenwarta državna uprava spremenila in skrčila.

„Tribüne“ državnim poslancem kranjskim priporoča, da naj od vlade zahtevajo preiskavo od g. Vestenecka l. 1875 izvršene volitve za kupčijsko zbornico, da se bodo enkrat za vselej zabranili dogodki, kakoršnji so se vršili tadsj. „Tribüne“ bi bila to reč kaj rada na dan spravila o priliki svoje pravde z g. Vesteneckom, ker pa se je bilo to zabranilo, priporoča poslancem, naj oni to storijo. Morda bi ne bilo napačno zahtevati tudi preiskavo nekterih drugih dogodkov, katerih se je omenjalo v imenovani pravdi.

Prepir med tukajšnjim županom in cesarskim namestništvom je še zmirom na dnevnem redu. Ker se je župna branil mestnemu odboru predložiti dotična pisma, objavilo jih je cesarsko namestništvo samo in vsakdo se iz njih lahko prepriča, da je mestni magistrat gledé nadziranja glediš mnogo zanemaril. Epa stranka hoče zahtevati, da mora Nevald odložiti županstvo, ako bi pa tega ne storil, odložili bi udje te stranke svoje mandate in ta način prisilili vlado, da bi razpustila mestni odbor. Privrženci Nevaldovi pa se na vso moč zanj potegujejo, pa jim bo malo pomagalo, ker je skoraj gotovo, da bo morala vlada sama od sebe razpustiti mestni odbor, ako bode tako trdovratno svojo zamudo zagovarjal in vladi kluboval.

Iz Trnovega blizo H. Bistrice, 20. januaja. (Volkovi.) Znano je, da je po slovenskih deželah še vedno dosti volkov, vkiub temu da jih na vse kriplje preganjajo in pobijajo. Posebno nas Notranjce imajo ti grdogledniki radi, ker jih v velikih snežniških gojzdih živa duša ne moti. Navadno nas obiskujejo vsako zimo, pa dva ali trije

vkup; letos pa se jih menda klati pet skupaj. Po noči dirjajo okrog in prehodijo neizrečene daljave; memogrede obiskujejo nepovabljeni gosti vasi in pobirajo pse, po tudi poskušajo splaziti se v kak slabo zaprt ovčjak, da bi napolnili svoj prazni in vedno kruleči želodec. Po noči slišijo ljudje večkrat njihovo neprijazno in dolgočasno tulenje, in kadar se to zgodi, utihnejo hitro vsi psi in se poskrijejo. Vendar je že marsikteri pes rad ali ne rad moral iti z njimi, kterega so potem v temni hosti med seboj razdelili in ga s kostmi vred požrli.

Pred nekterimi tedni je šel nek gospodar zjutraj zgodaj v gojzd po drva. Tudi pes je spremljeval svojega gospodarja. Kmalu zasliši kmet, sedeč na vozu, da je pes pred konjem nekoliko zacvilil, ali on se ne zmeni za to, misleč da je konj stopil psu na nogo. Pa gospodar ni več vidil, izpred konja ga mu je vkradel lačni in požrešni volk. Mogoče je, da bi bil gospodar imel boj z volkom, ko bi ne bilo psa. Tudi tukajšnjemu grajščaku je hotel volk ukrasti lepega lovskega psa, pa so ga memogredoči delavci odpodili in pes sicer ves ranjen se je počasi izlival. Ljudje so vsled tega vsi prestrašeni, da po noči si ne upajo skoraj izpod strehe. Zato napove na željo tukajšnjih stanovnikov Zemonski župan vsim volkovom vojsko, ter napravi velik lov na volkove, kterega se je udeležilo veliko lovcev in gonjačev, oboroženih s puškami, vilami, sekirami in drugim strašilom. Navadno se zgodi, da lovci iz velikega lova na volkove ne prinesó družega plena nego kakega dolgo-suhega zajca; pa ti hrabri in izvrstni lovci še tega niso dobili, prišli so lačni in žejni — prazni domu.

Pred tremi davi se pa vendar le posreči nekemu ovčarju, da vstrelí enega tih mogočnih strahov, ki se je približal njegovi čedi. V trenutku, ki hoče volk ravno planiti na svoj plen, vstrelí ovčar in volk se zvrne po tleh. Pastir se vriskaje bliža na videz mrtvemu volku, ga zgrabi, da bi ga vrgel čez pleča in ga ponosno nesel domu. Pa, oj joj, volk se oživi, prime ovčarja za nogo, porine globoko svojo ojstre zobe in odtrga skoraj omedljevemu pastirju polovico čevlja, pa tudi košček mesa za prigrizniti. Ovčar zaupije in njegov pes priletí, se divje zažene v volka in po dolgem

boji reši pes svojega gospodarja, obstreljenega volka pa raztrga.

Pastir je iz maščevanja doma volku odsekal glavo, jo nesel okr. glavarstvu, kjer se nadja, da dobi odškodnino za raztrgani čevlji, pa upa, da mu bo še nekaj drobiža ostalo. Volk je bil silno izstradan, pa je vendar še tehtal 80 starih funtov.

S Primorskega, 17. jan. Zakaj cirkulira na novič višepastirk ukaz po goriški nadškofiji od dné 30. nov. leta 1881 št. 2157 med podložno duhovščino, [zadevajoč šolske stvari in reči? Oho! to pa je uže lahko zadet. Gospodje učitelji in gg. nadzorniki vidijo, kako šolska mladina zmerom hujša in hujša postaja in sicer od dneva do dneva kakor spričujejo viši in nižji krogi vsled ločitve šole od cerkve, — in zato: kaj so se umislili? Eden ali drugi „špijon“ novošegne šole nese brž ko ne hitro na raport k svojemu nadzorniku o katehetu kateri ni morda mogel priti k šolski katekezi in to ali zaradi duhovnih opravil, ali pa zaradi drugih opravičenih zadržkov in razlogov, nese na raport, kakor češ: duhovni so krivi, da postajajo otroci zmerom hujši in hujši, in sicer zato, ker zanemarjajo svoje dolžnosti do šole. Raca te poberi! Nočem tukajle naštevati brezvéruhih šolskih knjig, v katerih se navadno še celo ime Jezus ne nahaja; nočem tukaj naštevati nespodobnega obnašanja nekaterih učiteljev do cerkve in duhovnov; nočem tukaj objavljati, kako malo se briga novošegni učitelj za lepo obnašanje učencev zunaj šole, tudi nočem tukajle duhovne opravičevati, ker véim, da stori vsak, kolikor je le mogoče, svojo dolžnost, to pa vendar smém prašati: Kam bi prišli, ako bi hoteli duhovni nemarne učitelje vikšim naznanovati?! Gospodje moji! s tem ne opravite čisto nič; s tem bodele le delali in razširjevali velik brezen med duhovskem in med učiteljskim stanom. In nadzornik slišavši od učitelja naznanilo k ordinarijatu in ordinarijat, naslanjajoč se na sporočilo, razpošlje nov zaukaz. Ubogi duhoven! sovražnike imaš tedaj povsod. Kje se toraj hočeš zagovarjati?

Od dekanjskih konferencij ni ne duha ne sluha! Res dalječ smo že prišli, ako imamo uže šulmajstra za svojega Efijalta! Sicer naj le gre tako! Nadzornik obrača, Bog pa obrne. No! gdo pa bode na zadnje na škodi, bodemo

razdeliti, da bi bili oddejeni za vsako narodnost (podnarečje) kake dve pōi in sicer po vzgledu „Sl. Almanaha“ v presojo in bolj obširni pregled slovstvenih proizvodov jugoslovanske in severoslovanske literature in drugih znamenitostij. Tak list, posebno ako bi se še g. sodelovalci ali pisatelji med seboj tekmovali poskušali, bil bi lahko prava „Revue slave méridienne“, nihče bi se ne predrznil reči o njemu, kakor se je ob svojem času o „Slav. Jugu“ izteklo, češ, „da ni ne ptič, ne miš“, marveč da bi po njemu znanje jugoslovansčine prav v širje kroge prodrlo, ter vzajemnostno delovanje vstopilo v dejanje, iz teorije v prakso.

A vtegne kedó ugovarjati, da bi enaki list nemara ne našel dosti potrebnih naročnikov, ker bi se le nemnogi čutili poklicane in vnete za takšno knjiž. jedinstvo v Jugoslaviji. Ne ugovarjam, da bo v pričetku le malo število za to vnetih, pa bodo se znašli vendar in kakor delovanje drugih slovanoljubov, pričeto pred kakimi tridesetimi leti ni ostalo brezvspešno, takó bo tudi tukaj število enomislečih privržencev le rastle, ker delovanje plemenitih idej ni kedaj ostalo še neblagoslovljeno, ter tudi zakon narave je tak da „iz

malega zraste veliko“. Početek se ve bo kakor povsod tudi dosti težak, pa kaj vse navdušena naša mladežen ne stori? samo da le k temu ne manjka potrebnega ognja.

Za tem prvim korakom bi moral pa brzo slediti drugi, namreč vstanovitev vseslovanske knjigarne v Jugoslaviji katera bi morala odgovarjati vsem potrebšnam sedanjega časa. Pismeni jezik vseh Slovanov itak ne more biti drugi nego ruski, a vendar kako malo nam je še ruska literatura poznana! Kdor sam ni poskušil, ne vé, koliko sitnost ima naročnik ruskih knjig, in da ne omenjam družih, one še posebno silijo vedoželjnega čitatelja prav globoko v žep seči, tak da si mnogi dostikrat premisli, ter namesto ruskih kupi kako nemško delo. Res da velja nekje pravilo: kar je dobro bodi drago, pa pri nas Slovanih ono ne sme veljave imeti, ker se je vedno bati, da bi nas postrežljivi Nemci sđ svojo dvorljivostjo ne prekosili, toraj se mora zoper njo bojevati na enaki način. Ta knjigarna morala bi toraj po mojih mislih stopiti v zvezo ali dogovor z raznimi ruskimi društvi in knjigarji, kateri bi se naprosili, da bi ruske knjige njej za polovično ceno prepuščali, da bi si jih jugoslo-

vanska mladina ložej nabavljala. Ruski narod bo to lahko utrpel, ker bo s tem deloval za splošnega Slovanstva prospeh, nam pa utegne čas nekoliko hitreje prinesiti že dolgo zaželjeno dōbo, ko bodo se razna slovanska plemena pozdravila skupno na enem slovstvenem polji, ter ne bo treba pevcu več popraševati: „Kje so časi, kje so dnovi? Ko smo Slave mi sinovi vedno bili združeni?“ kajti po prvem književnem jedinstvu v Jugoslaviji, bo nastopilo lahko potem tudi drugo, in vsak kdor se čuti poklicanega k temu, naj bi deloval za eno ali drugo na ta ali drugi način, samo da le v slovanskega slovstva čedalje večji razcvet. Ker toraj više navedenim nasvetom vsaj nekaj važnosti podtikam, takó upam da bodo še drugje nekoliko premisleka vzbudili, in tega je tako važna reč vsekako le vredna, kajti kakor si postiljamo, tako bomo tudi ležali.

Dostavek vredništva. Misel je lepa in vabljiva, toraj mislimo, da bode marsikomu ž njo ustrezno; ali če v poštev jemljemo vse okoljšine in opovire in pravni položaj, si ne upamo zatrdovati, da bi se kdaj spolnila. Naj brž bo ostala lepa, mična zvezdica v nedosegljivi daljavi!

videli: Kasa škole bode spričevala. Še eno prašanje, kar se tiče klasifikacije: ali je štirikratna klasifikacija na leto koristna, posebno v nižih skupinah? No, naj še na srednjih šolah delijo le dvakrat spričevala in na šolah abecednikov štirikrat na leto. Sicer, saj obstoji samo le v tem napredek, in zopet tudi le v izdavanju šolskih knjig in v drugi brezpotrebni ropotiji, — napredka drugače ne vidimo kakor le in le v davkih. Rieger je imel in Rieger ima prav. In odkod izvira ta nepotrebna klasifikacija za ljudske šole? Ona izvira od čudnih pravil novošegne pedagogike, katera hoče v vseh rečeh visoke šole posnemati. Hahaha! to ti je pedagogika! Res, po vsi pravici bi jo smel prenesti, Martin Krpan iz šol kam drugam: toda, čujtel nove šole so vzele ubogemu Krpanu moč, ter so one njega prenesle — kam? V bukve! In kar je največ! male otroke nižih stopin štirikrat na leto klasificirati. To se zopet ne ujema z razumom! To je lupina brez jedra! to je delo brez uspeha, delo brez potrebe! To delo je enako delu, o katerem mi je rekel nek učitelj: Nam je naročil nadzornik, da moramo vse protokolarizirati samo zato, da se pakaže, koliko dela da je: več kakor je številka, več je dela. Hoho! Sicer opustimo vse revne šale in recimo: Da bodo kateheti v vseh rečeh edini, tudi kar se tiče tega, kolikokrat naj se maliče klasificira, dolžnost njih je, sklicati — dekanjske konerencije!

Domače novice.

V Ljubljani, 24. januarja.

(V katol. družbi) je preteklo sredo govoril preč. kanonik, dr. Čebašek „o nezmotljivosti katol. Cerkve“ prav izvrstno ter kazal na naše slov. misijonarje starejše in novejše dobe. — Prihodnjo sredo bo govoril g. prof. Lazar o 7. uri zvečer. Dostavljamo, kar smo vselej rekli: Jako je želeli, da bi se občinstvo v obilnejšem številu zanimivih in marsikomu zelo potrebnih govorev vdeleževalo.

(Narodni dom.) V Ljubljani se je osnoval odbor, ki bo nabiral doneske za „narodni dom“ to je, veliko čitalnico, v kateri se bode gojilo petje, godba in morda tudi dramatika, itd. „Narodni dom“ bo lastnina „slov. Matice“, tako da bode polovico dohodkov za-se, polovico pa za ustanove za narodne dijake, umetnike in pisatelje obračala. Oklic je tiskan v „Slov. Narodu“ od nedelje, ter je podpisan dr. Moše, načelnik začasnega odbora. Podvzetju želimo vso srečo, sicer pa bo še večkrat prilika govoriti o tej stvari.

(V Kamniku je umrl) v saboto proti večeru prečast. dekan in monsign. g. Jurij Križaj ter bo danes pokopan. Bil je ranjki goreč pospešitelj vsega dobrega, da ga bode težko kdo popolno nadomestoval. Naj v miru počival!

Razne reči.

— Knez Miroslav Schwarzenberg, nadškof v Pragi, danes t. j. 24. t. m. obhaja 40letnico, kar je postal kardinal, edin še živeč od papeža Gregorja imenovanih; prihodnje leto pa bode, ako Bog da, slovesno praznoval svoj mašniški jubilej ali 50letnico svojega mašnikovega posvečenja.

— Srednje in ž njimi sklenjene šole dovršijo prvo poletje v soboto 11. febr. ter prično drugo v sredo 15. t. m.

— Časnikarstvo. Na Dunaju izhaja 483 raznih časnikov: dnevnikov, tednikov, političnih, kmetijskih in cerkvenih.

V Berlinu izhaja 478 časnikov, in sicer: 66 političnih, 143 umetniških in v raznih vedah, 21 cerkvenih (raznih ver namreč), 150 obrtniških in o kupčiji itd.

V Parizu je preteklo leto izhajalo 1394 časnikov, in sicer: s podobami za zabavo 162, za pravne in državne vede 108, političnih dnevnikov in tednikov nič manj, kakor 330 itd.

— Kronprinc Rudolf kot lovec. V zadnjih štirih letih 1877 do 1881 je princ Rudolf postrelil ogromno število divjačine, namreč: 207 jelenov, 176 košut, 122 damskih jelenov, 136 takih košut, 108 srnakov, 17 srn, 260 divjih koz (gamsov), 3 divje merjasce, 7900 zajcev, 2 medveda, 1 volka, 3 afrikanske volke, 9 šakalov, 25 lisic, 3 hijene, 1 risa, 1 divjo mačko, 1 jazbeca, 1 kuno, 3 podlasice, 25 jastrebov, 33 orlov, 4 sove, 106 drugih roparskih tičev, 28 divjih petelinov, 50 malih petelinov, 2585 jerebic, 4115 fazanov, 8 rac, in še mnogo drugih menj znanih živalij, vsega 18.050 komadov.

— Izplačevanje delalcev. Sem ter tje poskušajo plačelni dan delalcev preložiti; namreč delalce namest v saboto v petek izplačevati. S tem se hoče splošnem pijančevanju delalcev v okom priti. Če bode kaj pomagalo, bo še le skušnija učila. Nekoliko pomena pa ima preuredba pač. Res, da pravi žganjepivec ne gleda v pratiko, je li torek, sredo ali petek, ker je prepričan, da iz nagnjenega kozarca vodka vsak dan v odprto grlo teče. Lahko mogoče tedaj, da delalci klubovanje prestavijo „blau“ od pondelka na petek ter imamo potem namest „BlauMontag“, „Blaufreitag“; vendar bi pa imeli revčeki saj v nedeljo več časa za cerkev in službo božjo.

— Razstava v Trstu. Letos bo v Trstu razstava poljedelskih in obrtniških izdelkov v spomin 500 letnega združenja Trsta z Avstrijo. Nadvojvoda Karol Ljudevita je na prošnjo odbora prevzel glavno pokroviteljstvo te razstave.

— Umorjeni misijonarji. V severni Afriki, v tripoliški deželi, bili so od divjih Turkov umorjeni trije misijonarji. Poslal jih je tje nadškof Lavigerie Algierski, ki zastopa katoličane v severni Afriki. Misijonarjev je bilo pet. Trije so šli naprej, spremljevani od algierskih Arabcev. V Ghadami so jih dobri ljudje svarili, naj nikar ne gredo naprej, ker jih nevarnost čaka. Za svoj sveti poklic vneti možje pa se niso dali ostrašiti in so šli naprej. V Ghatu so jih napadli divji Tuaregi in misijonarje pobili, spremljevalce arabske pa spustili. Iz tega se vidi, da napad ni bil roparski ali divjaški, ampak naročen od fanatičnih sovražnikov krščanske vere.

— Za konjerejo na Štajarskem. Pregledovanje in potrjevanje žrebcev za plemo se bode vršilo: V Mureku 25. in v Mariboru 26. januarja ob desetih zjutraj, v Marenbergu 27. in v Ptujju 28. januarja ob 11. uri dopoldne, v Ljutomeru 30. januarja in v Celju 1. februarja ob 10. uri, v Sevnici pa 3. februarja ob 9. uri zjutraj.

— Na Hanoveranskem je bil „Haun Courier“ zaradi spodtikljivega inserata, v katerem išče 25letni mož ne premlado tovaršico za potovanje na Laško, kaznovan za 30 mark. Naj bi bil mlado iskal, bil bi najbrž še bolj kaznovan. — Koliko mark bi neki nekteri dunajski časniki plačali, naj bi tudi v Avstriji tako strogo proti „škandalu“ — pohujšanji postopali? Tudi nekterim slovenskim časnikarjem bi včasih malo v žep segli. Če tudi si še ne upajo tako nesramno pisariti kakor dunajski, pa nekoliko se že poskušajo; saj za zakon se

je že začelo mešetariti po časnikih, ki — vero in kršanstvo podpirajo!

Listnica uredništva.

G. prašalec iz Dolenskega: Ljubljanskega Zvona dobi se še lanski in letošnji letnik po navadni ceni 4 gld. za letnik, in naj se naročnina pošlje pod naslovom: Narodna tiskarna v Ljubljani.

Izkaz

velikodušnih darov in doneskov društvu zidanja nove cerkve Jezusovega Serca v Ljubljani do konec septembra 1881.

(Dalje.)

Po g. Francetu Severju: neimen. v hiralnici 50 gl., preč. g. superior Kukovič 1645 gl., Frisnik, vrtnar v hiralnici 10 gl., A. Burja v hiralni. 10 gl., Ant. Klopčič 2 gl., Benedikt Beck, pek v hiralni. 5 gl., Fr. Jerman v hiralni. 5 gl., Fr. Huber na studencu 1 gl., Alojzij Lindtner 30 s., Avgust Ersin 30 s., Fr. Jontes 1 gl., preč. g. kanonik Urh 100 gl., Jož. Garh 1 gl., neimenovana usmiljena sestra 500 gl., neimenovan po gosp. Gustafu Garichu 6 gld., po preč. g. kan. Zameju 53 gl. 42 s., po g. sup. Kukoviču 5 gl. 14 s., č. g. župnik Jan. Dolžan 4 gl., po preč. g. kanon. Urbasu 25 gld., po preč. g. kan. Zameju 38 gl. in pozneje 4 gl. 44 s., Al. Ersin 1 gl., Jan. Čermak 1 gl., Jož. Kronberger 2 gl., preč. g. kan. Zameje 13 gl. 46 s., neimen. 20 s., preč. g. kan. Zameje 8 gl. 39 s., iz pušice v Ternovem 2 gl. 6 s., Neža Mulher 4 gl., Jan. Robida 1 gl. 10 s., Albert Polegog 2 s., iz pušice Sent Jakobske duhovnije 6 gl., preč. g. kan. Zameje 12 gl. 45 s., Mar. Čad 4 gl., neimen. po preč. g. kan. dr. Lebenu 5 gl.

Po preč. g. kan. Zameju: delalke v cigarnici 12 gl., Jak. Dežman 1 gl., Neža Peršič 2 gl. 44 s., Katar. Skubia 1 gl., Johana Keržan 1 gl., Guilielm Sollhoff, dež. glavar 5 gl., Urša J. 1 gl., Miha Dežman 1 gld., Jera Priksner 20 s., delalke v cigarnici 8 gl., iz pušice stolne cerkve 23 gl. 12 s., Marj. Jeriha 1 gld. Preč. g. Mat. Jeriha, nunski spovednik 10 gl., neimen. 1 gl., dr. Jan. Bleiweis 2 gld., pobožna oseba 2 gld., č. g. Jož. Hašnik, župnik 5 gl., Antonija Steržinar, služabnica, 1 gl., preč. g. Jurij Vole, stolni dekan 20 gld., Ana Kraševic 1 gl., Amalija Pfeifferer 1 gl., Mar. Pfeifferer 1 gld., Neža Knez 53 s., Lenka Krek 1 gl., Ter. Skul, učiteljica 30 s., Tomaž Pirnat, hiš. posestn. 25 gl., Mar. Dollnar 1 gld., pušica stolne cerkve 14 gld. 13 s., Jera Ivan 1 gl., Franciška Kušar 3 gl., neimenovana 2 gld., neimen. 3 gld.

Nabirki „Zg. Danice“: 108 gld. 10 s., Viktorija Pudman 50 s., August Endlicher 50 s., Ter. Pavšek 10 s., Franciška Podlogar 10 s., Fr. Zabukovec 30 s., Peter Alešavec 28 s., Mar. Lander 30 s., Lambert Koch 30 s., Fr. Zabukovec 10 s., Marija Klopčič iz Blagovice 10 gl., delalke v cigarnici 5 gld. 55 s., neimen. 50 s., delalke v cigarnici 50 s., Urša Jamnišek 1 gl., Neža Pavlin 2 gl., neimen. 2 gl., Mar. Okorn 1 gld., Mar. Golmajer 1 gl., tri dobrotnice 2 gld. 53 s., Miha Blazina 1 gl., U. J. 2 gl., Liza Kopie 2 gl., preč. g. dr. kan. And. Čebašek 500 gld., gospa Avgusta Waldherr 10 gld., Lenka Turk. — Gospodična Jera Smrekar je obljubila novi velum pred blagoslovljenjem cerkve Jez. Serca darovati. (Dalje prih.)

Priznana izvrstne prave voščene sveče

iz pravega, nepokvarjenega čebelnega voska (8) prodaja

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Velika razprodaja

50% ceneje, ko navadno.

Dober kup

ure.

Jaz pošiljam ure proti počnemu povzetju, in komur ura ni všeč, dam denar nazaj. Tedaj je kupčija brez nevarnosti.

- 1 cilindar ura iz srebernega niklja z verižico, prej 12 gl., zdaj 5 gl. 25 kr.
- 1 ura na sidro iz srebernega niklja z verižico, prej 15 gl., zdaj 7 gl. 25 kr.
- 1 srebrna remontoir Washington ura z verižico, prej 30 gl., zdaj 15 gl.
- 1 srebrna ura na sidro z patentiranim kolesjem in verižico, prej 25 gl. 11 gl. 25 kr.
- 1 zlata ura za gospe, prej po 40 gld., zdaj po 20 gl. z verižico okoli vratu.
- 1 zlata remontoir ura prej po 100 gld., zdaj po 40 gl. (8)

Za 5 let dober stojtu.

A. Seemann,
Wien, Rothenburgrasse 9,
gegenüber dem erzbischöflichen Palais

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.